

Sygn. akt III U 221/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 marca 2019r.

Sąd Okręgowy w Suwałkach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Danuta Poniatowska
Protokolant:	st. sekr. sądowy Marta Majewska-Wronowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 8 marca 2019r. w Suwałkach

sprawy **W. K.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o wysokość świadczenia

w związku z odwołaniem W. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

z dnia 9 stycznia 2019 r. znak (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że podejmuje od 1 stycznia 2019r. wypłatę emerytury pobieranej przez W. K. na podstawie decyzji z 27 lutego 1997r. nr (...), wstrzymując wypłatę emerytury przyznanej zaskarżoną decyzją.

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. decyzją z 9.01.2019 r. przyznał W. K. prawo do emerytury na podstawie art. 24 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 1270 ze zm.). Przyznana od 1.12.2018 r. emerytura jest niższa od najniższej emerytury, a jej wysokość nie uległa podwyższeniu, gdyż wnioskodawczyni nie udowodniła 20 lat okresów składkowych i nieskładkowych.

W odwołaniu od tej decyzji W. K. wносиła o jej zmianę i doliczenie do stażu pracy zatrudnienia od 1.04.2003 r. do 31.03.2007 r., co podwyższy staż do wymaganych 20 lat. Ponadto wskazała, że chce otrzymywać dotychczas pobierane świadczenie, które wstrzymano decyzją z 9.11.2018 r., jako korzystniejsze.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wnosił o jego oddalenie, podtrzymując podstawy zaskarżonej decyzji. Wskazał, że wnioskowany okres zatrudnienia został uwzględniony w zaskarżonej decyzji.

Na rozprawie 15.03.2019 r. pełnomocnik wnioskodawczyni sprecyzował odwołanie w ten sposób, że wnosił o zmianę zaskarżonej decyzji i podjęcie od 1.01.2019 r. wypłaty wstrzymanej emerytury, przyznanej decyzją z 27.02.1997 r.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Decyzją z 22 lutego 1996 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B., po rozpatrzeniu wniosku z 22 grudnia 1995 roku, odmówił W. K. prawa do wcześniejszej emerytury z uwagi na brak wymaganego 20-letniego stażu pracy.

Prezes ZUS z dniem 1 lutego 1997 roku przyznał W. K. – w drodze wyjątku - prawo do wcześniejszej emerytury na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 maja 1989 roku w sprawie uprawnień do wcześniejszej emerytury pracowników opiekujących się dziećmi wymagającymi stałej opieki w wysokości najniższej określonej w przepisach ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (k. 29, decyzja z 27 lutego 1997 r. k. 30 tom II akt rentowych).

Decyzją z 8 stycznia 2019 roku ZUS ponownie ustalił kapitał początkowy wnioskodawczyni na dzień 1 stycznia 1999 roku na kwotę 55 920,04 złotych. Do obliczenia podstawy kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych tj. od 1 stycznia 1978 roku do 31 grudnia 1987 roku. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 23,73 %. Do obliczenia współczynnika proporcjonalnego do osiągniętego do 31.12.1998 r. wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego, przyjęto okres składkowy i nieskładkowy wynoszący łącznie 17 lat 4 miesiące i 26 dni.

Zaskarżoną decyzją z 9 stycznia 2019 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. przyznał wnioskodawczyni emeryturę od 1 grudnia 2018 roku w kwocie (...)złotych. Na datę wydania decyzji o przyznaniu emerytury po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego, wnioskodawczyni ma staż sumaryczny 19 lat 3 miesiące i 4 dni okresów składkowych i nieskładkowych. Zaskarżoną decyzją poinformowano wnioskodawczynię, że z chwilą spełnienia warunków do emerytury z art. 24 ustawy, ustały przesłanki do pobierania świadczenia w drodze wyjątku.

Sąd zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 180 ust. 1 pkt.1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz.U. z 2018 poz.1270 ze zm.) osoby, którym w dniu wejścia w życie ustawy przysługują emerytury, renty z tytułu niezdolności do pracy i renty rodzinne na podstawie przepisów, o których mowa w art. 195 - zachowują prawo do tych świadczeń w wysokości ustalonej przed dniem wejścia w życie ustawy, z zastrzeżeniem ust. 2-5 i z uwzględnieniem ust. 6-9.

Jak wynika z decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. z 27 lutego 1997 roku ubezpieczona uzyskała prawo do emerytury od 1 lutego 1997 roku na podstawie ustawy z dnia 14 grudnia 1982 roku o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz.U. 40, poz. 267 ze zm.), tym samym wyczerpuje to dyspozycję art. 195 pkt 5 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, która weszła w życie od 1 stycznia 1999 roku. Artykuł 180 kształtuje sytuację prawną osób, którym w chwili wejścia w życie ustawy przysługiwały świadczenia na podstawie starego prawa ubezpieczeń społecznych, tzn. miały ustalone prawo do emerytury/renty decyzją organu rentowego, bez względu na to, czy je pobierały. Przepis ten czyni zadość ogólnym dyrektywom stanowienia nowych przepisów prawnych, uwzględniając zasadę ochrony praw nabytych i *lex retro non agit*. A zatem świadczeniobiorcy, którzy nabyli prawa do emerytur i rent przed 1 stycznia 1999 r., zachowują te uprawnienia w wysokości ustalonej przed wejściem w życie ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Jednocześnie przy ustalaniu wysokości świadczeń tych osób stosuje się przepisy ustawy o emeryturach i rentach z FUS (Kamil Antonow- Komentarz do art. 180 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, stan prawny na dzień 30.09.2009 r.).

Okoliczność, że ubezpieczona pod rządami ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wystąpiła o przyznanie prawa do emerytury na podstawie art. 24 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, nie zmienia w żadnej mierze faktu, że wcześniej już nabyła prawo do emerytury i prawo to nie zostało ograniczone żadnym terminem końcowym.

Przepis art. 134 ust. 1 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS stanowi, że wypłatę świadczeń wstrzymuje się, jeżeli powstaną okoliczności uzasadniające zawieszenie prawa do świadczeń lub ustanie tego prawa. Z treści tego przepisu wynika, że nie stanowi on samodzielnej podstawy wstrzymania wypłaty świadczeń, bowiem wstrzymanie

ich wypłaty zostało uzależnione - między innymi - od powstania okoliczności uzasadniających ustanie prawa do świadczeń. Przepis ten odsyła zatem do innych przepisów, które określają okoliczności uzasadniające ustanie prawa do świadczeń. Zawiera je rozdział 1 działu VIII ustawy o emeryturach i rentach z FUS, zatytułowany "Powstanie i ustanie prawa do świadczeń". Pierwszy z nich (art. 100) określa przesłanki powstania prawa do świadczeń, zaś dwa kolejne, tj. art. 101 i 102, określają przesłanki ustania takiego prawa. Artykuł 101 pkt 1 ustanawia ogólną zasadę, zgodnie z którą prawo do świadczeń ustaje, gdy ustanie którykolwiek z warunków wymaganych do uzyskania tego prawa. Artykuł 101 pkt 2 potwierdza regułę, że prawo do świadczeń ustaje wraz ze śmiercią osoby uprawnionej. Natomiast art. 102 wskazuje sytuacje, w których, niezależnie od przyczyn wynikających z ogólnej zasady określonej w art. 101 pkt 1 i przyczyny z art. 101 pkt 2, ustaje prawo do świadczeń uzależnionych od okresowej niezdolności do pracy oraz prawa do renty szkoleniowej.

Z porównania tych przepisów wynika, że prawo do wcześniejszej emerytury dla pracowników opiekujących się dziećmi wymagającymi stałej opieki, określone w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 15 maja 1989 r. w sprawie uprawnień do wcześniejszej emerytury pracowników opiekujących się dziećmi wymagającymi stałej opieki (Dz. U. Nr 28, poz. 149 ze zm., powoływanego dalej, jako "rozporządzenie z 1989 r."), podlega zasadzie ustalonej w art. 101 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Dla ustania tego prawa wystarczy zatem stwierdzenie ustania któregokolwiek z warunków wymaganych do uzyskania wcześniejszej emerytury dla pracowników opiekujących się dziećmi wymagającymi stałej opieki. Przepis art. 101 pkt 1 określa zatem w ten sposób, w odniesieniu do rozważanej emerytury, okoliczności "uzasadniające ustanie tego prawa" i tym samym wstrzymanie wypłaty świadczenia w rozumieniu art. 134 ust. 1 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS (wyrok Sądu Najwyższego z 3 marca 2005 roku I UK 189/04 OSNP 2006/1-2/23, OSP 2006/7-8/05).

W niniejszej sprawie organ rentowy nie wskazał żadnej podstawy wstrzymania wypłaty emerytury wcześniejszej. Powołał się ogólnie na ustawę o emeryturach i rentach z FUS i wskazał, że wnioskodawczyni osiągnęła powszechny wiek emerytalny i może ubiegać się o emeryturę na podstawie art. 24 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Organ rentowy nie powołał się na treść art. 83 ust.1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych zgodnie, z którym ubezpieczonym oraz pozostałym po nich członkom rodziny, którzy wskutek szczególnych okoliczności nie spełniają warunków wymaganych w ustawie do uzyskania prawa do emerytury lub renty, nie mogą - ze względu na całkowitą niezdolność do pracy lub wiek - podjąć pracy lub działalności objętej ubezpieczeniem społecznym i nie mają niezbędnych środków utrzymania, Prezes Zakładu może przyznać w drodze wyjątku świadczenia w wysokości nieprzekraczającej odpowiednich świadczeń przewidzianych w ustawie. Przepis ten nie stanowił podstawy do przyznania ubezpieczonej świadczenia w postaci wcześniejszej emerytury i jak prawidłowo przyjął organ rentowy, nie mógł też stanowić podstawy do wstrzymania jej wypłaty. Przesłanki przyznania ubezpieczonej świadczenia były tylko te, które wymieniało powołane wcześniej rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 15 maja 1989 roku w sprawie uprawnień do wcześniejszej emerytury pracowników opiekujących się dziećmi wymagającymi stałej opieki i nie należały do nich przesłanki, które są aktualnie zawarte w obowiązującym art. 83 ust.1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Taki pogląd wyraził również Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z 26.11.2013 r. w sprawie sygn. akt III AUa 1702/12, w której stan faktyczny był zasadniczo tożsamy, jak w niniejszej sprawie (publ. LEX 1425447).

W sytuacji, gdy wcześniejsza emerytura przyznana od 1 lutego 1997 roku jest bardziej korzystna od emerytury przyznanej na podstawie art. 24 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, to w oparciu o art. 95 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS wypłacie podlega świadczenie wyższe.

W związku z powyższym, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzeczono, jak w sentencji.